

Міністерство освіти і науки України
Державний університет інфраструктури та технологій
Відокремлений структурний підрозділ
“Київський фаховий коледж морського і річкового флоту та транспортних технологій
Державного університету інфраструктури та технологій”

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з НР

 І.Л. Гусак
“ 20 ” 04 2021 року

ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

для абітурієнтів, які вступають на основі базової загальної середньої освіти на
здобуття освітнього ступеня фахового молодшого бакалавра

для абітурієнтів

спеціальності: **081 «Право»**

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні ЦК «Суспільно-правових дисциплін»

Протокол від “20” 04 2021 року № 9

Голова ЦК «Суспільно-правових дисциплін»

 Л.М. Вакуленко

Пояснювальна записка

Пропонована програма для проведення вступного екзамену з історії України складена у відповідності до шкільної програми для 6-9 класів та виходячи з цілей, вимог і змісту навчання історії у школі, закладених у Державному стандарті освіти (освітня галузь «Суспільствознавство»). Курс історії України охоплює період з давніх часів до початку ХХ століття і складає хронологічно послідовну лінійну систему шкільної історичної освіти.

Основними компонентами програми є: зміст історичного навчального матеріалу, перелік державних вимог до рівня загальноосвітньої підготовки абітурієнтів.

Вступний екзамен з історії України проводиться у **формі тестування**.

Сучасні підходи до оцінювання, пов'язані з потребами особистісно орієнтованого характеру навчання та реального розвитку потребують чіткого формулювання завдань оцінювання. Такими завданнями вважаються:

- визначити рівень навчальних досягнень абітурієнтів;
- визначити найкращих за результатами абітурієнтів;
- стимулювати мотивацію абітурієнтів до навчання і отримання знань;
- визначити рівень здібностей абітурієнтів;
- поставити оцінки (в балах).

Оцінювання результатів навчання абітурієнтів з історії за пропонованою програмою передбачає оцінювання засвоєних ними знань:

- знання дат, хронологічних меж, періодів найбільш важливих історичних подій і процесів;
- знання фактів — місця, обставин, учасників, результатів подій;
- співвіднесення одиничних фактів і типових загальних явищ;
- визначення характерних суттєвих рис історичних явищ і подій;
- групування (класифікація) фактів за вказаною ознакою.

Зміст програми

Тема 1. Найдавніша історія України

Хронологічні межі історії стародавнього світу. Первісні люди та спосіб їх життя. Неолітична революція. Трипільська культура. Кочові народи на території України. Кіммерійці. Скіфи. Сармати. Антична цивілізація Північного Причорномор'я. Розселення слов'янських племен на території України. Суспільство та господарське життя і духовний світ давніх слов'ян.

Тема 2. Утворення і розвиток Русі-України

Утворення Русі-України. Основні етапи розвитку Руської держави. Становлення державності (князювання Олега, Ігоря, Ольги, Святослава). Русь в період найбільшого піднесення та могутності: правління Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Суспільний устрій. Спроби утвердження спадкоємної монархії. Історичне значення християнізації Русі. Зовнішня політика київських князів. Передумови та причини політичного дроблення Русі-України. Любецький з'їзд князів. Занепад Києва. Тимчасова політична стабілізація суспільства: Володимир Мономах, Мстислав Великий. Занепад Русі з другої половини XI століття. Посилення удільних князівств. Культура Русі-України.

Тема 3. Галицько-Волинська держава

Утворення Галицько-Волинської держави. Роман Мстиславович. Боярська смута. Данило Галицький. Правління князів династії Романовичів. Боротьба галицько-волинських князів з монголо-татарами. Занепад Галицько-Волинської держави. Культура королівства Руського (Галицько-Волинської держави).

Тема 4. Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV – перша половина XVII століття)

Приєднання українських земель до Великого князівства Литовського. Політика великих литовських князів на українських землях. Передумови польсько-литовської інтеграції. Кревська унія. Люблінська унія та її наслідки для України. Церковні собори в Бересті 1596 р. Розкол православної церкви. Утворення унійної (греко-католицької церкви). Розвиток культури України в XIV - XVI ст.

Причини та джерела появи козацтва. Створення Запорозької Січі. Д. Вишневецький. Перші Січі. Запорозька Січ – козацька республіка. Реєстрове козацьке військо. Піднесення козацтва в другій половині XVI століття. Повстання під проводом К. Косинського і С. Наливайка. Поразка повстань та тимчасовий занепад Запорізької Січі. Боротьба козацтва з турками і татарами. Гетьман П. Сагайдачний. Хотинська війна. Козацькі повстання 1620 – 1630-х рр.. Причини поразки та наслідки повстань.

Тема 5. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII століття. Утворення козацької держави

Передумови і причини Національно-визвольної війни. Початковий етап війни (1648 – 1649). Перемоги козацько-селянського війська під Жовтими водами, Корсунем, Пилявцями. Битва під Зборовом. Зборівський договір. Відновлення української державності. Формування державних інституцій і активізація зовнішньополітичної діяльності уряду Богдана Хмельницького. Битва під Берестечком і Білоцерківський мир. Битва під Батогом і Жванцем. Зближення України з Московією. Переяславська Рада. Березневі статті Б. Хмельницького 1654 року. Вхід України під протекторат Московії. Завершальний етап Визвольної війни. Воєнні дії 1654-1657 рр.

Тема 6. Україна в другій половині XVII – першій половині XVIII століття

Становище Гетьманщини після смерті Б. Хмельницького. Основні напрями внутрішньої та зовнішньої політики І. Виговського. Гадяцька унія. Битва під Конотопом. Гетьманування Юрія Хмельницького. Поглиблення руйнівних процесів в Українській державі. Внутрішня боротьба за владу та впливи.

Політичне життя в Україні в другій половині XVII століття. Поділ України на Лівобережну та Правобережну. Спроби об'єднання українських земель. П. Дорошенко, І. Самойлович. Військо Запорозьке Низове. І.Сірко.

Стабілізація політичного життя в Україні в кінці XVIII століття. Гетьман І. Мазепа. Формування абсолютистської монархії в Росії й обмеження української автономії. Посилення самостійницьких тенденцій. Союз І. Мазепи з Карлом XII. Полтавська битва. Ліквідація Запорізької Січі. Гетьман у вигнанні – П. Орлик. Конституція П. Орлика 1711 року. Обмеження української автономії в першій половині XVIII ст.. (І.Скоропадський, П. Полуботок, Д. Апостол).

Тема 7. Українські землі в другій половині XVIII ст. Втрата автономії.

Гетьман К. Розумовський. Ліквідація гетьманату Катериною II. Посилення антиукраїнської політики російського царизму. Ліквідація Запорізької Січі 1775 року і скасування козацької автономії. П.Калнишевський.

Становище українських земель під владою Речі Посполитої в кінці XVII-XVIII століття. Визвольні повстання 1702-1704 рр. С. Палій. Гайдамацькі рухи 1730-1760-х рр.. Коліївщина. Рух опришків. О. Довбуш. Занепад та поділи Речі Посполитої. Нове політичне розчленування України Російською та Австрійською імперіями.

Особливості розвитку культури України в другій половині XVII - XVIII століття.

Тема 8. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у першій половині XIX століття

Початок промислового перевороту. Діяльність декабристів в Україні. Кирило-Мефодіївське братство. Т. Шевченко. Польське повстання 1830-1831 рр.

Характер політики австрійського уряду щодо українців. Продовження реформ Марії-Терези Йосифом II, їх роль у розвитку національно-культурного життя Галичини та Буковини. Суспільно-політичний рух. «Руська трійця». Буржуазна революція 1848 року. Скасування кріпосного права. Пожвавлення суспільно-політичного життя в Західній Україні. Головна Руська Рада.

Культура України в першій половині XIX ст. Відкриття університетів у Харкові та Києві. Поступ науки. Видатні вчені. Культурно-освітні товариства.

Тема 9. Українські землі в другій половині XIX століття

Скасування кріпосного права в Російській імперії. Буржуазні реформи 60-70-х років та їх здійснення в Україні. Торгівля. Урбанізація. Розвиток залізничного транспорту. Розвиток підприємництва. Родини українських підприємців.

Культурно-просвітницький етап національного руху. Українофіли. В. Антонович. Громадівський рух 1860-1890-х рр. Київська громада. Валуєвський циркуляр. Емський указ. Братство тарасівців.

Політико-адміністративний статус західноукраїнських земель. Народовська та москвофільська течії національно-визвольного руху. Заснування і діяльність товариства «Просвіта» та Літературно-наукового товариства ім. Т.Шевченка.

М. Грушевський. І.Франко. Зародження національно-політичного руху в Україні. Поява українських політичних партій.

Культура України другої половини XIX століття.

Тема 10. Україна на початку XX століття (1900 – 1914)

Події російської революції 1905-1907 рр. в Україні. Активізація національного руху під час революції. Наслідки революції. Політична реакція. Аграрна реформа російського уряду та вплив на Україну. Західноукраїнські землі на початку XX ст.

Критерії оцінювання знань абітурієнтів на вступних випробуваннях з історії України (тестування)

Тестові завдання з історії України призначені для абітурієнтів, які закінчили 9 класів загальноосвітніх навчальних закладів.

Завдання побудовані на історичному матеріалі історії України від найдавніших часів до початку ХХ століття відповідно до чинних навчальних програм загальноосвітньої школи.

Тести містять 10 завдань.

Більшу частину завдань (1 - 8) становлять завдання з вибором однієї *правильної відповіді*. Вони різні за складністю, оскільки вимагають від абітурієнта розумових дій різного рівня: від простого згадування дат чи прізвищ до аналізу тексту чи історичного джерела. Оцінюються всі ці завдання **одним балом**.

Друга група завдань – це завдання на встановлення відповідності між датами та подіями, творами та авторами, прізвищами діячів та фактами їхніх біографій, датами та періодами історії України тощо. Ці завдання потребують від абітурієнта не тільки знань, а й сформованості різноманітних умінь: зіставляти, аналізувати, вибудовувати причинно-наслідкові ланцюжки тощо. Кожний правильний варіант установленної вами відповідності оцінюється окремим **балом (0,5)**. Якщо правильно встановлені всі чотири відповідності, це завдання оцінюється **двома балами**.

До цієї ж групи завдань належать завдання на встановлення хронологічної послідовності, які вимагають від абітурієнтів застосування хронологічних умінь. Вони можуть передбачати встановлення послідовності подій, явищ або процесів. Кожний правильний варіант установленної вами послідовності оцінюється окремим **балом (0,5)**. Якщо правильно встановлені всі чотири хронологічні послідовності, це завдання оцінюється **двома балами**.

Загальне правило виконання тестів таке: спочатку слід розв'язувати ті завдання, відповіді на які не викликають сумніву. Потім повертатися до тих, що залишилися, з урахуванням складності і кількості балів, які можна за них отримати. Насамкінець треба обов'язково виконати всі завдання, намагаючись принаймні вгадати відповідь. Інколи це також приносить певну кількість балів.

Виконання завдань від **1 – 8 оцінюється:**

- 1 бал (правильна відповідь)
- 0 балів (не правильна відповідь).

Виконання завдань **9 і 10 оцінюється:**

- Кожний правильний варіант установленної вами відповідності або послідовності оцінюється окремим **балом (0,5)**. Якщо правильно встановлені всі чотири відповідності або хронологічної послідовності, ці завдання оцінюються **двома балами**.

**ТАБЛИЦЯ ПЕРЕВЕДЕННЯ ОТРИМАНОВОГО БАЛУ
ЗА 12-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ У ШКАЛУ 100-200 БАЛІВ**

Бали за 12-бальною шкалою	Бали за шкалою 100-200 балів
1	100
1,5	100
2	100
2,5	105
3	110
3,5	115
4	120
4,5	125
5	130
5,5	135
6	140
6,5	145
7	150
7,5	155
8	160
8,5	165
9	170
9,5	175
10	180
10,5	185
11	190
11,5	195
12	200

Література

1. «Всесвітня історія. Історія України (інтегрований курс)» підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти Бандровський О. Г., Власов В. С.
2. «Всесвітня історія. Історія України (інтегрований курс)» підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти Сорочинська Н. М., Мартинюк О. О.
3. «Всесвітня історія. Історія України (інтегрований курс)» підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти Мороз П. В.
4. «Всесвітня історія. Історія України (інтегрований курс)» підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти Голованов С. О.
5. «Всесвітня історія. Історія України (інтегрований курс)» підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти Гісем О.В., Гісем О.О.
6. «Історія України» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти Сорочинська Н. М., Гісем О. О.
7. «Історія України» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти Дрібниця В. О., Щупак І. Я, Бурлака О. В., Піскарьова І. О.
8. «Історія України» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти Гісем О. В., Мартинюк О. О.
9. «Історія України» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти Власов В. С., Панарін О. Є., Топольницька Ю. А.
10. «Історія України» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти Свідерський Ю. Ю., Романишин Н. Ю.
11. «Історія України» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти, за редакцією Пошетун О. І., авт. Дудар О. В., Гук О. І.
12. «Історія України» підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти Хлібовська Г. М., Наумчук О. В., Крижановська М. Є., Бурнейко І. О.
13. «Історія України» підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Щупак І. Я., Черкас Б. В., Бурлака О. В., Власова Н. С., Галушко К. Ю., Кронгауз В. О., Піскарьова І. О., Секиринський Д. О.)
14. «Історія України» підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Хлібовська Г. М., Наумчук О. В., Крижановська М. Є.)

- 15.«Історія України» підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Мудрий М. М., Аркуша О. Г.)
- 16.«Історія України» підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти (за редакцією О. І. Пометун, авт. Дудар О. В., Гук О. І.)
- 17.«Історія України» підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Власов В. С., Панарін О. Є., Топольницька Ю. А.)
- 18.«Історія України» підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Гісем О. В., Мартинюк О. О.)
- 19.«Історія України» підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів Пометун О. І., Гупан Н. М., Смагін І. І.
- 20.«Історія України» підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів Турченко Ф. Г., Мороко В. М.
- 21.«Історія України» підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів Гісем О. В., Мартинюк О. О.
- 22.«Історія України» підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів Реєнт О. П., Малій О. В.
- 23.«Історія України» підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних Сорочинська Н. М., Гісем О. О.
- 24.«Історія України» підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів Струкевич О. К.
- 25.«Історія України» підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів Власов В. С.
- 26.«Історія України» підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів Бурнейко І. О., Хлібовська Г. М., Крижановська М. Є., Наумчук О. В.